Se všemi úsudky spisovatelovými nelze souhlasiti, jakož zejména pochybujeme, že by se v zemích neuherských bylo tak snadně podařilo utvořiti jednolitý stát centralistický s něm. nátěrem, nebo že by konstitucionalismus a národní myšlénka musily Rak. stát přiváděti v nebezpečí rozkladu, ač ovšem při různosti rak. národů nesnášejí se dobře s tuhým centralistickým zřízení státním. Také co do líčení hist. vývoje rak. ústavy a správy daly by se vytknouti některé nedostatky; ku př finanční hospodářství stavovské v zemích čes. před Marií Terezií vztahovalo se ne pouze na daně přímé, ale i na různé nepřímé, ačkoli již od Leop. I. počínala inkamerace některých, atd Než přes to autor podal parallelu zajímavou i poučnou pro rak. dějiny říšské. Dr. *Jaroslav Demel.*

H. Taylor: The origin and growth of the English Constitution. Boston & New-York, 1899. S. 588.

Autor býval velvyslancem Spoj. Států na dvoře španělském. Dosud vyšel I. díl o původu ústavy. Uvodní stať, nadepsaná »o anglickém původu federativní republiky Spoj. S.«, klade důraz na faktum, že ústavní dějiny anglické a Spoj. S. představují nepřetržitý a přirozený vývoj, jenž může býti pochopen pouze jako jednolitý celek. S tohoto stanoviska jedná se zde o ústavním vývoji anglických kolonií severoamerických a pozdějších států Unie. Užito je značného historického aparátu, zvláště též četné americké literatury o významu spolkové konvence z 14. květ. 1787. Dále v odd. I. knihy líčena je (zbytečně) obšírně stará doba germanská v Anglii a heptarchické království, v kn. II. doba normanských výbojův a normanského panování, v kn. III. vzrůst a úpadek parlamentu až do Jindřicha VII. (1485). Všude je probrán také vývoj jednotlivých institucí práva veřejného, soudnictví, bernictví, práva trestního a zvláště důležitý vznik jednotlivých práv parlamentu anglického. Historické části na př. pro dějiny práva něm. mají obsažnou látku. Pokud autor sledoval snad politické cíle velkoanglické a pokud se jemu poučku v úvodu ohlášenou podařilo dokázati, nelze ze spousty historických fakt snadno posouditi. *řk.*

Zeitschrift der Savigny-Stiftung für Rechtsgeschichte. XXII. Bd. Germanistische Abtheilung. Weimar 1901. XXII. a 465 str.[1])

V přítomném svazku podává především *Brunner*, od r. 1895 předseda nadace Savigny-ho, zprávu o nadaci této od r. 1880, zejména o oněch pracích v oboru dějin římského i německého práva, kteréž podle základní listiny od akademií Vídeňské, Mnichovské i Berlínské buď cenami jsou poctěny, aneb k jejichž podniknutí úroků nadace té jest použito. V další řadě líčí *E. Mayer* vědecké působení *J. V. šl. Planck-a* († 14. září 1900), předního to znalce processualního práva německého.

Z vlastního obsahu svazku přítomného budí především pozornost naši příspěvek *V. z Brünneck-ů* k dějinám práva t. zv. paniců (Zur Geschichte des Hagestolzenrechts — str. 1—48), t. j. osob, jež neuzavřely žádného sňatku manželského a po jejichž smrti movitá jejich pozůstalost na pozemkovou jejich vrchnost spadala. *Br.* ukazuje nejdříve, že zásady tohoto t. zv. juris hagastaltiatus, beze vší pochybnosti již v X. stol. se vyvinuvší, koncem XI., zejmena však ve XIII. stol. častěji jsou sepisovány, jakož i, že pojem panice ve stol. XIV. se ustálil v ten smysl, že za hagastalta pokládána ona osoba ať mužského, neb ženského pohlaví, kteráž, po oddělení se od sourozenců svých i nabytí podílu svého z pozůstalosti otce neb matky své, zůstala do smrti své »svobodnou« a jako taková samostatného domu i dvoru neměla. Kdežto však starší spisovatelé (*Ludevig*, *Wigand*) za to měli, že právo toto se týkalo pouze lidí poddaných, dokazuje *Br.*, že i měšťané témuž právu podléhati mohli, jakož i, že zejm. v XVI. stol. za hagastalta pokládána pouze

[1]) Viz Sborník I., str. 197. sl.